

H17 – Rauta, kastraatio ja hampaat

Raudan antaminen varmistaa porsaan optimaalisen terveyden ja kasvun

1. Anna rauta ensimmäisen elinviikon aikana.
2. Anna rauta suun kautta tai pistoksena niskaan, tai nivuseen (masmalopoimuun), eläinlääkärin ohjeen mukaisesti.
3. Jos käytät muita aineita, esim. rautajauhetta, on vaikeaa varmistaa kaikkien porsaiden riittävä raudan saanti.
4. Jos rautaa annostellaan veden kautta, tarkista vesinippojen toiminta säännöllisesti. Jotkin porsaista saattavat tarvita lisärautaa injektiona. Porsas, jolla on raudan puute, on kalpea.

Rautainjektio

Kastrointi on tehtävä 2- 7 päivää porsimisen jälkeen. Hyvä hygienia on tärkeä, jotta vältetään infektiolta.

1. Käytä kuulosuojaimia.
2. Vaihda leikkausveitsen terä säännöllisesti, esimerkiksi jokaisen ryhmän välillä tai joka 50 porsas -- desinfioi.
3. Anna kivunlievitys porsaille ennen kastraatiota.
4. Aseta porsas asentoon jossa on hyvä työskennellä.
5. Leikkaa mahdollisimman pieni aukko, paina kivekset ulos ja leikkaa siemennuorat noin 0,5 – 1cm kivesten alapuolelta.
6. Tarkista etteivät suolet luiskahda esille (nivustyrä).
7. Aseta porsas varovaisesti takaisin karsinaan niin nopeasti kuin mahdollista.
8. Puhdista kaikki kastrointi välineet käytön jälkeen.

Kastrointi

Hampaiden hiomista ei saa suorittaa rutiininomaisesti. Hampaiden hiominen ei normaalisti ole tarpeellista.

1. Porsaiden hampaiden hiominen saattaa olla tarpeen, jos ne vahingoittavat muita porsaita tai emakon nisiä/utaretta terävillä kulmahampaillaan.
2. Porsaiden hampaiden hiontaa ei kuitenkaan saa suorittaa rutiininomaisesti. Pyri ensisijaisesti muilla hoitokeinoilla ratkaisemaan ongelma
3. Mikäli joudut hiontaa tekemään, se on tehtävä alle 7 päivän iässä hiomalla kulmahampaiden terävät kärjet siten, että kulmahampaisiin jää ehjä ja sileä pinta. Varo vaurioittamasta ikeniä.

Hampaiden hiominen

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Lisäkommentteja - Raudan saanti

1. Porsaan paino nelinkertaistuu ensimmäisten kolmen viikon aikana, mikä tarkoittaa, että niiden on muodostettava suuri määrä verta. Porsaan päivittäinen raudan tarve (noin 7 mg) on paljon korkeampi kuin emakon maidosta on saatavilla (noin 1 mg) ja niiden synnynnäinen rautavarasto (noin 50 mg) loppuu ensimmäisen elinvuoron aikana.
2. On suositeltavaa antaa rautaa pistoksena, tai suun kautta, jotta varmistetaan kaikkien porsaiden raudansaanti.
3. Huono hygienia lisää niveltulehdusten riskiä.
4. Rautajauhetta on annettava useana päivänä. Kalpeat porsaavat ovat merkki raudan puutteesta.

Lisäkommentteja – Kastraatio

1. Käytä kuulosuojia.
2. Puhdista ja desinfioi välineet jokaisen kastroinnin välissä kuumassa vedessä ja alkoholissa. Tämä auttaa vähentämään infektioita, tai muita komplikaatioita jotka johtuvat yleensä huonosta hygieniasta.
3. Porsaille annetaan särkylääkeinjektio lihakseen korvan taakse noin 30 minuuttia ennen varsinaista kastraatiotoimenpidettä. Porsaiden kastraatiokivun lievitykseen rekisteröityä meloksikaamia (varojallinen lääke) annetaan noin 4 mg/kg eli noin 0,1 ml/1,25 kg:n porsas. Sikalan hoitava eläinlääkäri ohjeistaa käytettävän valmisteen, annoksen sekä toimintatavan tarkemmin.
4. Kastroi porsaavat niin aikaisin kuin mahdollista, 3-5 vrk ikäisinä. Mitä pienempi viilto on, sitä pienempi on riski saada tulehduksia. Huomioi, että siemenjohtimet tulee leikata, ei repiä poikki! Siemennuorien poikki repiminen lisää porsaiden kuolleisuutta, sekä lisää nivustyräriskiä.
5. Lain mukaan yli 7 päivän ikäisen porsaan voi kastroida ainoastaan eläinlääkäri asianmukaista anestesiaa ja kivunlievitystä käyttäen.
6. Suoliston esiinluiskahdusta pitää ehkäistä kastroinnin aikana.
 - Jos suolet tulevat leikkaushaavasta ulos, lopeta porsas
 - Jos suolet ovat ihon sisäpuolella (tyrä) tarkastele porsaan vointia. Jos tyrästä tulee liian iso, lopeta porsas.
7. Aseta porsaavat takaisin karsinaan niin pikaisesti kuin voit välttääksesi porsaiden stressaantumista. Kuolleisuus kasvaa, jos porsaita ei aseteta karsinaan varovaisesti.

Lisäkommentteja – Hampaiden hiominen

1. Porsaiden hampaiden hiominen saattaa olla tarpeen, jos ne vahingoittavat muita porsaita tai emakon nisiä/utareta terävillä kulmahampaillaan. Porsaiden hampaiden leikkaaminen on yleisesti kiellettyä.
2. Jos hampaita hioo liikaa, tai ikenet vaurioituvat, kasvavat niveltulehdusten ja verenmyrkytyksen riskit.
3. Jos pitopaikassa esiintyy emakoiden nisävaurioita, pätevä henkilö saa katkaista tai hioa enintään seitsemän päivän ikäisen porsaan kulmahampaiden terävät kärjet asianmukaista hiomalaitetta käyttäen siten, että kulmahampaisiin jää ehjä ja sileä pinta.
4. Kulmahampaan hiomista ei saa suorittaa rutiininomaisesti. Ennen toimenpiteen suorittamista porsaiden pito-olosuhteita ja hoitoa parantamalla on pyrittävä estämään nisävaurioiden syntyminen.

